

לפני 25 שנה

גילויין, "העולם הזה" שראה אור השבוע לפני 25 שנה בדיוק, דיווח לקוראיו על המשבר הכמשלתי שפרץ עקב התנגדותו של שר-ההגנה והתרת, הפרופ' בן-ציון דינור, להניף דגלים ארוכי מים מעל לתרני כתי-הספר מייסודה של ההסתדרות כמיסודת "החינוך הממלכתי" שעל החלתו הוחלט. כתבת-השער שעסקה בנושא, הציגה את מארג הכוחות הפוליטי והאידאולוגי שבא לידו קיטובו כעקבות משבר זה.

במדור "דו"ח מיוחד" הובאה, תחת הכותרת "היותי הגרמני הראשון", כתבתו של אריז לייב, מנהל ליצנת-העיתונות של ערויית האמריקני, שהיה האורח הגרמני הראשון שביקר בארץ (כעילובים).

מדור הספרות של השבועון הביא לקוראיו כתבה מצולמת על מושחזק-הכדורגל שנערך בין קבוצת הפועל תל-אביב לבין "פאלקריק", אלופת סקוטלנד, שבו הפסידה הפועל 0:2. כתבה נוספת במדור זה דיווחה על ראשית מסע הצלחתה של נבחרת ישראל בכדורסל, במישחקי אליפות אירופה שנערכו במזקוקוה.

בן-גוריון מציע ליגאל אלון להיות "האיש הקובע

בצבא אליעזר שילוני לונד אחרת

השופט שסירב לעצור את עורך "קול העם"

ראש הממשלה

הרבה רבה מאד

"לדויד בן-גוריון שר-הביטחון וחסרי-לנשק — 190 חיפעות הפלמ"ח בהילחם ישראל — לזכר ימים גדולים של שותפות ורבי, בחרדה רבה ובתקווה, יגאל אלון."

כשקיבל ראש-הממשלה את שני הכרעים העבים של "ספר-הפלמ"ח" עם הקדשה זו בראשם, לא קרנו פניו מאושר. הוא הכי תיב מיכתב נזעם אל יגאל אלון, שאיתו היו לו בעבר יחסים חמים למדי. טען שהספר נותן תמונה מעוותת לדיברי ימי הפלמ"ח. הוא הבטיח כי באחד הימים יכתוב בעצמו את ההיסטוריה האמיתית של הפלמ"ח.

בינתיים נוספה ליחסי שני האישים פרי-שה חדשה. היא לא היטיבה יחסים אלה. כששוחח בן-גוריון עם נציגי מפ"ם, יעקב חזן ויצחק בן-ארוך*, הוא סיפר להם בסוד כי יום לפניכן שוחח עם יגאל אלון, שאמר לו כי אנשי הקיבוץ האוחזד משתר קיים בכל מאודם להיפרד מן השומר ה-צער, לפרוש ממפ"ם ולהצטרף לממשלה.

השניים נדהמו. כמותם נדהמו גם כמה אלפי אנשי מפ"ם אתרים. יותא מכולם נדהם יגאל אלון עצמו. ידידו, שרצו ממנו לדעת כיצד נראה אלון כשהוא רוגו ממש, באו עתה על סיפוקם. אלון רתח ממש. "רמה נאותה יותר!" סיפר יגאל כי הוא ישב לתמו בשעור באוניברסיטה, כשבא רץ ממישרד ראש-הממשלה הודיע לו שבן-גוריון רוצה לראותו מייד. הוא יצא מן השעור, עלה למישרד ראש-הממשלה, שלה, שוחח איתו על ספי הפלמ"ח והמצב בממשלה. חזר באוזניו על עמדתה הרישית מית הידועה של מפ"ם בענייני הקואליציה. היה ברור כי השיחה סודית ופרטית. בי צאתו אמר לו אחד ממקורביו של בן-גוריון: "אם תצטרפו לממשלה, תהיה אתה חוך שבוע האיש הקובע בצבא!"

בעודו נזעם כולו, ישב אלון וניסח הודעה חריפה, שבה כינה את ראש-הממשלה כבינוי בלתי-פרלמנטארי בנוגע לי-אמירת האמת. אולם, כרגיל, נועץ תחילה בישראל גלילי, שהישרה עליו מצב-רוח מתון יותר. ההודעה המתוקנת פורסמה בכמה עיתונים, כולל דבר, אולם דבר השימט את הקטע שבו אמר אלון כי ראש-הממשלה (מצא) למותר להקדיש מי זמנו ומחשבתו לתימונים פוליטיקניים עכורים... מן הראוי לראש-הממשלה לש-מור על רמה יותר נאותה ביחסי-אדם ובי-הליכות ציבור... "לא מדויק..." בן-גוריון לא הניח לאלון לומר את המילה האחרונה, ענה לו למחרת היום במיכתב בדבר וטען: "סיפורו של אלון לא היה מדויק די-צבור..." גיר-סת בן-גוריון: אלון שוחח עם ידידו הי-וותיק מימי הפלמ"ח, טדי קולק, שהפך בינתיים איש-אמונו הראשי של בן-גוריון, שהביע את דעתו כי על מפ"ם היה להצ-טרף לממשלה. טדי סיפר על כך לבוס,

"העולם הזה" 815 תאריך: 4.6.53

יסוד לחשוד ששייכותו של הנשק שבמערה אליו, ממשית ביותר. בוחרת משטרית. חשדנים רבים לגבי הצלחות קלות מדי של המישטרה, ניסו לשוות ל"מיבצע המערה המטפטפת" דמות פרובוקציה של המישטרה. לשיא הי מקוריות הגיע איש חרות ידוע, שפיתח תיאוריה: המישטרה מארגנת את כל הי מחתרות בעצמה, מנהליה הם סוכניה. למה להם להילחם במחתרת ממשית, כשהביריה בידם להקים מחתרת משלהם, ולכוון את צעדיה?

ביטא את החשד אחד העיתונאים: "הראו לנו את הילדים שגילו את המערה", פנה אל קציני המישטרה. המישטרה נתתה, לדעתה, גילוי זהותם עלול לסכן את חייהם. נרפאו מהחשד כמה עיתונאים אחרים שלא התעצלו, ירדו במורד החלול לעמקי המצלבה, ושמעו מהיושבים במינור כי אכן, היו שם שני ילדים שביקשו לטלפן באופן דחוף.

עיהונות

שעה שחבריה-הכנסת התכוננו למאבק הגדול על חוק העבירות נגד המדינה, נודעו במאוחר כמה פרטים שהטילו אור מדאק על המצב העלול להיווצר אם אכן יאושר החוק.

לפני שבועיים נודע בציבור כי הממשלה תבעה לדין את צבי אריה ברייטשטיין, עורך קול העם ובעלה של חברת-הכנסת אסתר וילנסקה, בעוון פירסום חומר שהיה עלול להעליב את מוזכר-המדינה האמריקני קאי, ג'ון פוסטר דאלס (אם אומנם קרא דאלס את קול העם). אולם איש לא ידע כיצד הוגשה תביעה זו.

מוקדם בבוקר ניגש קצין-מישטרה לבוש אורחית אל שופט-השלום התל-אביבי, יוסף בן-חנן, והגיש לו לחתימה פקודת-מאסר נגד ברייטשטיין. השופט עיין בפקודה ושאל: מדוע לאסור את האיש? האם יש חשש שיברח? האם לא די להזמין אותו למישפט בדרך הרגילה, כיאה לעורך-עיתון?

אחרי ויכוח ויתר קצין-המישטרה. ברייטשטיין הוזמן למישפט, אך לא נאסר. הוא עצמו לא ידע מה היה צפוי לו אילמלא שיכלו-הישר של השופט.

אנשים

את טכס הכרתה של אלוזבת השנייה שידרה, בעיברית, מלונדון כמה ישראלים שהודרכו לכך במיוחד במשך יותר מחודשיים. הישראלים: קריין קול ישראל לשעבר חגי פינסקר*, קריין גלי צה"ל לשעבר דויד ריבלין, ומי ש-היה מזכיר הסתדרות הסטודנטים יוסף ריין. כן השתתף עימם ניסים קיוותי**, שהעביר בשעתו בעיברית את שידורי אר-לימפיאדת הלסינקי.

כאשר התייצבה חקנית-הקולנוע מריילין מונרו בתחנה להתרמזים, נשי אלה על-ידי הרופא מהו סג-הדם שלה, "הסוג הסוער" השיבה.

* משמש כיום כמנהל מחלקת הרדיו ברשות-השידור. ** הממשיך בתפקידו עד עצם היום הזה.

אדישותו של הציבור היתה, אולי, הי נשק היחיד שבו השתמשו "הקנאים" לבד מחומרי-הנפץ. התושב הישראלי, שהוכיח בעבר כבר אדישות למעשיהם, נזעק רק כאשר פגעו בגופו וברכשו, והחל מאמין רק השבוע כי טרור מחתרת, ללא הבדלי השקפותיו, הוא מסוכן למדי.

מארג ברידה. שני נערים בני 15 טיילו בעמק-המצלבה, דרומית-מערבית לי-ירושלים, מכביש רופין החדש, המחבר את רחביה ובית-הכרם ירדו לשדה, שוטטו בין הסלעים. מאחרי מנזר המצלבה, הדומה למיבצר יותר מאשר לבניין קדוש, הבחינו בפתח של מערה, בתוכה מצאו שלושה כדורים של תנובה. הם פתחו את הראי-שון, ולעיניהם נתגלה אקדח.

הילדים מיהרו למינזר, וביקשו מן הי אתראים רשות לטלפן. כיוון שלא הורשו, רצו לבתים הקרובים, צילצלו למישטרת ירושלים. שני סמלי-המישטרה שהגיעו לי-מקום פתחו את שאר הכדים. לעיניהם נתגלו מיקלע ברן, טומוגאן, כדורים וחלקי ציוד צבאי אחרים. הנשק היה עטוף נייר, משומן היטב. בהנחה שבעלי-הנשק יופיעו במקום, הפקידה המישטרה מארב.

המארב לא נאלץ להכות זמן רב. שעתים אחרי רדת החשיכה קרבו למערה שתי דמויות, "ידיים למעלה!" של השוטר הי-מוש הידהד בעמק, בכיסו של האחד, יעקב בלומנטל, נמצאו אקדח טעון שיבעה כדורים, ושיבעה כדורים נוספים, השני, יחזקאל מזרחי, החזיק בידו שק חפצים צבאי ובו תרמיקלע מסוג טומוגאן כשהוא מפורק.

באחד מימי ראשית השבוע, בשעה 8.30 בבוקר, עוד קודם שהספיקו מרבית הי-עיתונאים להגיע לבית-המישפט, הובאו שני העצורים בפני השופט, "בסדר", טען יעקב בלומנטל, "הודיתי שנשאתי בכיסי אקדח, עכשיו אפשר לשחררני, לא?"

מטה מחוז ירושלים מהשופט, "יש לנו

הלה הפליט הערה ואו, בצורה לא מובנת במקצת, "בא יגאל אצלי", בהיותו אצל בן-גוריון אישר אלון שחבריו בהקיבוץ המאוחד סבורים כמותו.

מחחרת

הטבעת הראשונה

שני בחוריישיבה ירושלמים, שנתפסו על-ידי המישטרה ליד בניין הכנסיה הי-רומנית בירושלים, פתחו השבוע דף חדש במלחמה נגד סוגיו השונים של הטרור הישראלי.

דויד בלוי ומרדכי פרוינד, שהחזיקו ברשותם פצצה תוצרת-בית ניסו, לדיברי המישטרה, להניחה ליד בניין משרד-הי-נון-התלרבות. בלוי, נכדו של הרב בלוי מנטור-קריתא, ופרוינד, תל-אביבי שעבר לירושלים והיה לפני יותר משנה חשוד בהצאת האיצטדיון התל-אביבי, היוו את הטבעת הראשונה בשלשרת מאסרים מסך עפת שהחלה בירושלים, עברה לאחרי-מכן לתל-אביב. הפעם היו חוקרי המישטרה תכליתיים ביותר. צעד אחר צעד פלו ברישתם חשודים חדשים, רובם צעירים דתיים שנעזרו, כפי שטוענת המישטרה, בכמה חברי "לח"י לשעבר.

המחתרת, שכונתה "בית הקנאים", ההי לה מתפוררת לאיטה. הבריה, שלא היו כליכך אמצעים עד לפני זמן קצר, עת הציפו את האיטליזים במיכתבי-איום וי-הטילו פצצות על מועדוני מק"י ומערכת העולם הזה, החלו נתפסים בזה אחר זה בצבת הגדולה שהידקה עליהם המישטרה. בתהליך זה הוכח עד כמה היו חברי הי-מחתרת חסרי-אחריות כלפי עצמם. רשי-מות חברים, אחד הדברים שאינם מאפיי-נים מחתרת, נמצאו בכמה בתים, הוכיחו כי מטרת הצעירים היתה טרור חד-משמעי נגד כל אדם או מוסד הפועל, לדעתם, נגד הדת.

ע.מ.מ. שיוני והעצור יחזקאל מזרחי איש המערה אדם חיפש ציפורים